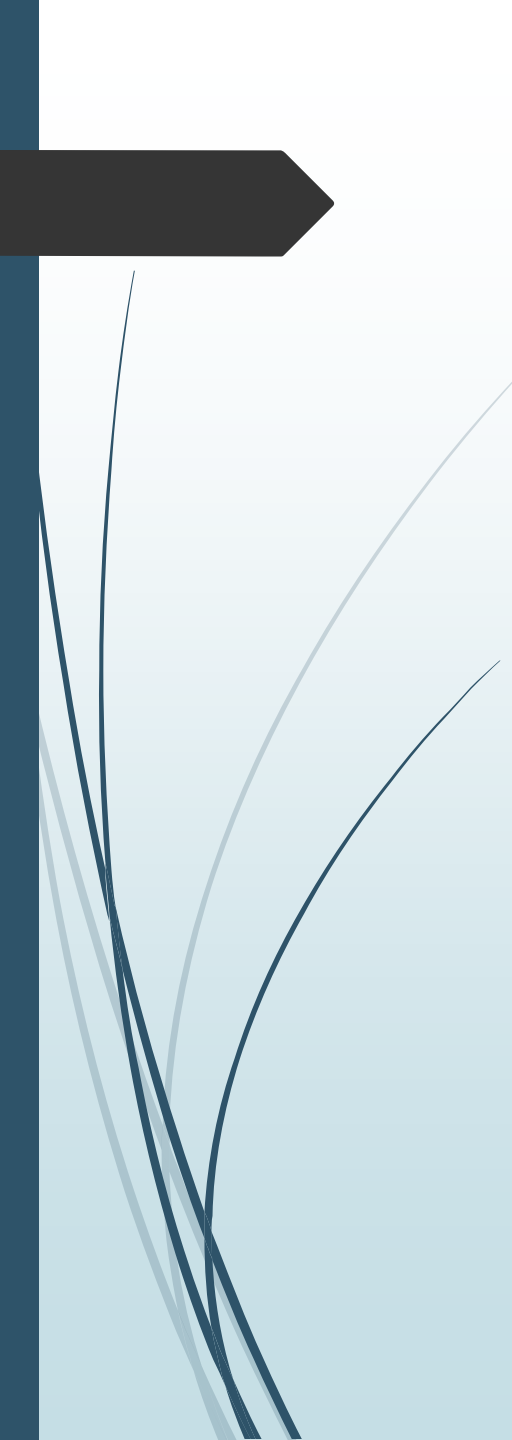

Тема 1. Економічні моделі розвитку суспільства та поняття соціальної економіки

1. Змістовна суть основних моделей економічного розвитку. Довгострокове бачення сталого розвитку.
2. Поняття соціальної економіки, солідарної соціальної економіки.
3. Фундаментальні принципи та цінності соціалізації економіки.
4. Основні стратегії інвестування в соціальну солідарну економіку.
5. Основні форми соціальних інвестицій в соціальну солідарну економіку.

Економіка

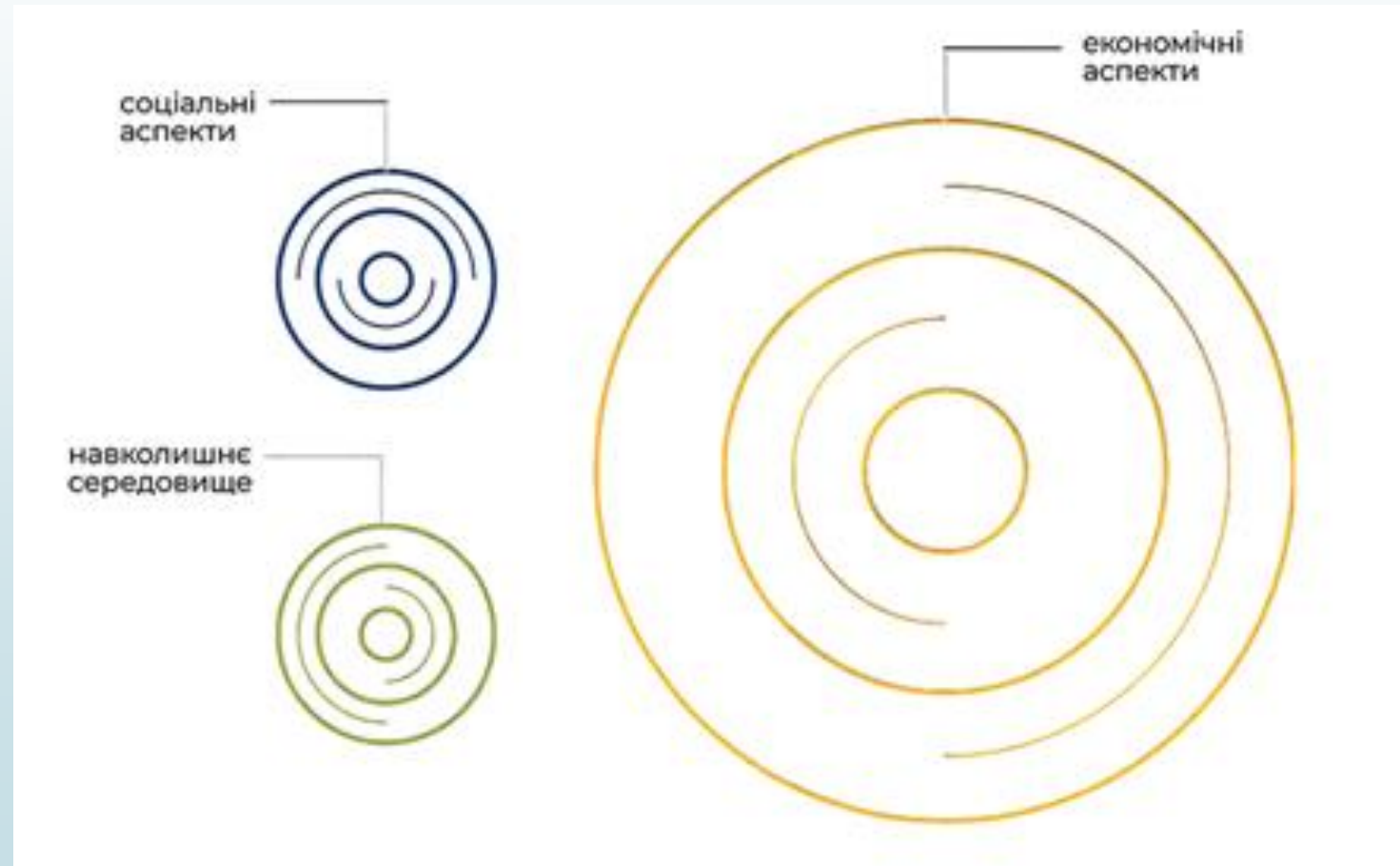
сфера господарської діяльності людини, пов'язана з використанням і управлінням ресурсами, в якій створюються, розподіляються і споживаються життєві блага.

- Залежно від умов господарської діяльності та **суспільних пріоритетів** формуються економічні моделі

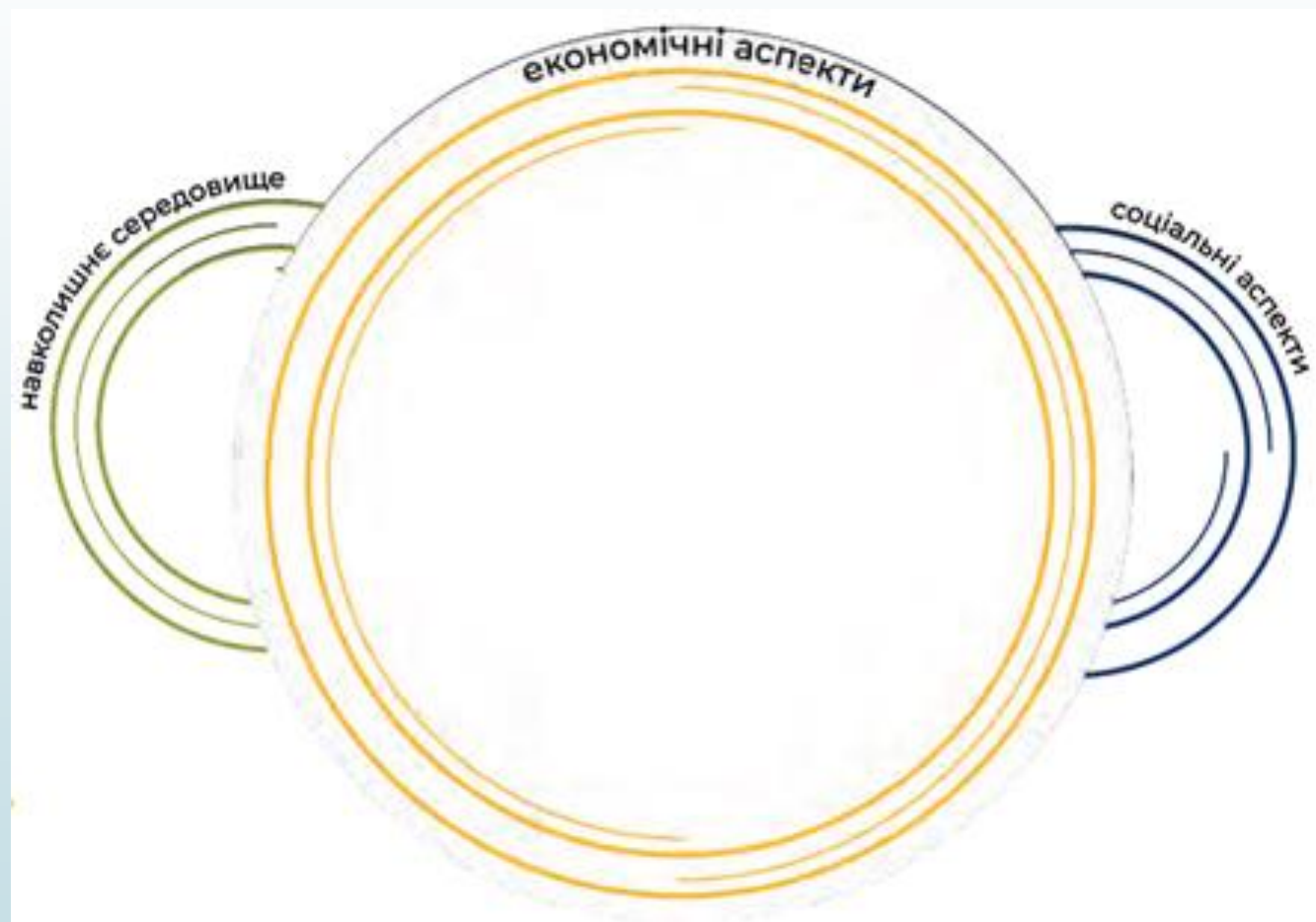
Основні сфери соціуму (суспільства, як цілісної соціальної системи)

Модель «Класична мейнстрім-економіка»

Модель «Грінвошинг»

Корпоративна соціальна відповідальність

активна позиція компанії, що полягає в постійній взаємодії із суспільством та участі у розв'язанні соціальних проблем. Вона проявляється у відповідальному ставленні компанії до свого продукту та послуги, до споживачів, працівників, партнерів і суспільства загалом.

► Модель «Корпоративна соціальна відповідальність»

«Корпоративна соціальна відповідальність»
враховує етичні чинники і набуває ознак
соціально відповідального інвестування.

- Соціально відповідальне інвестування (англ. Socially responsible investing, SRI) — практики вкладання ресурсів для досягнення позитивного соціального ефекту або запобігання деструктивним впливам від економічної діяльності.

Термін «соціальний»

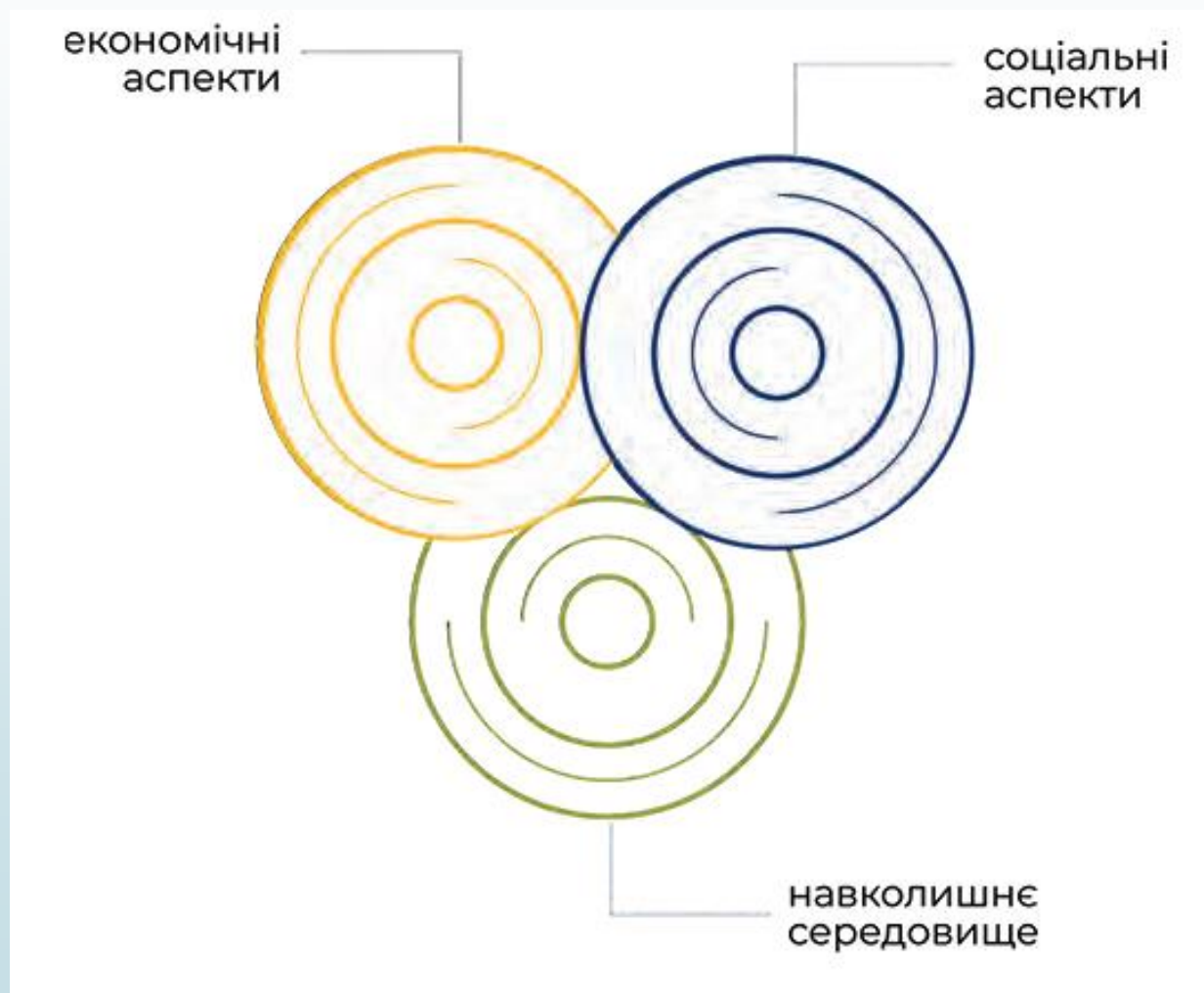
- Тлумачний словник: Пов'язаний із життям і стосунками людей у суспільстві; суспільний.
- Вікіпедія: це сукупність певних рис та особливостей суспільних відносин, інтегрована індивідами чи спільнотами у процесі спільної діяльності в конкретних умовах, яка виявляється в їхніх стосунках, ставленні до свого місця в суспільстві, соціальних явищ і процесів, одна з основних категорій соціології та соціальної філософії. Соціальне проявляється скрізь, де дія однієї людини зіставляється з дією іншої.
- у загальному **економічному сенсі** розуміємо не тільки вирішення соціальних питань, а й проблем, пов'язаних з екологією та іншими сферами діяльності соціуму, що позитивно сприймає суспільство, зокрема з інфраструктурними і мікроекономічними сферами

Сферами **соціально відповідального інвестування** є навколишнє середовище, соціальна справедливість та корпоративне управління.

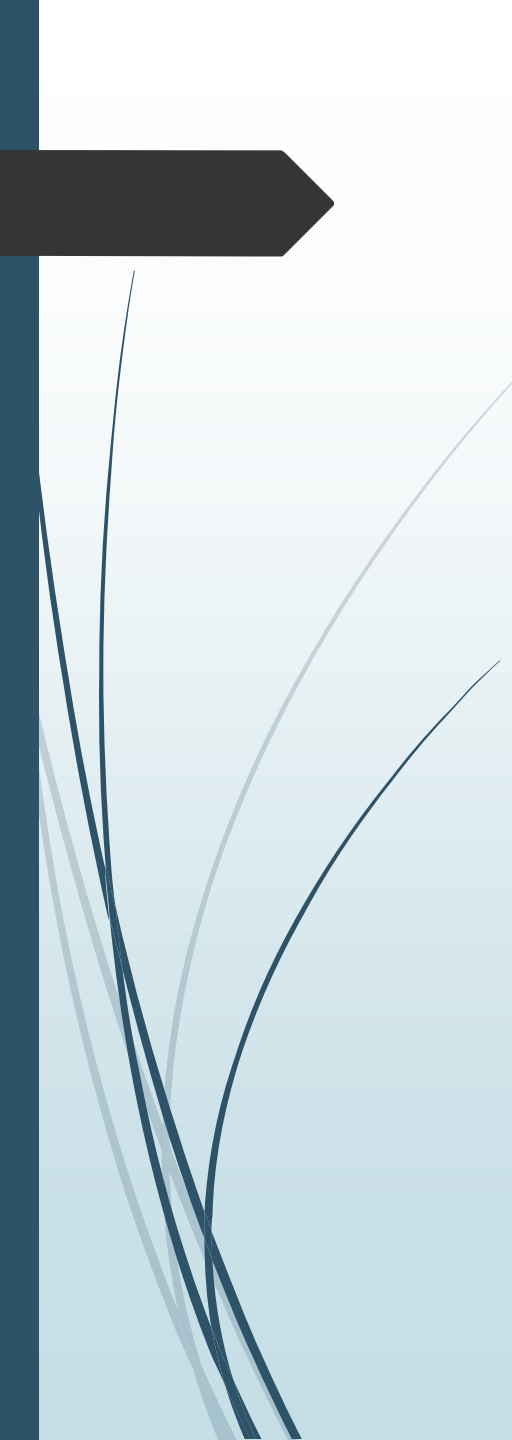
- Перевірка компаній перед внесенням їх до інвестиційного портфеля.
- Виведення з інвестиційних портфелів соціально шкідливих активів.
- Відмова від вкладень у певні активи (наприклад, в акції військового, грального або сировинного бізнесу; компаній, які підтримують терористичні організації та країни; виробників алкогольної продукції, тютюну, фастфуду, порнографії тощо).
- Інвестування у захист соціальних інтересів акціонерів та інвестування у спільноти.

Модель «Економіка сталого розвитку»

Сталий розвиток (англ. Sustainable development) — загальна концепція стосовно необхідності встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб людства і захистом інтересів майбутніх поколінь, серед яких потреба у безпечному і здоровому довкіллі.

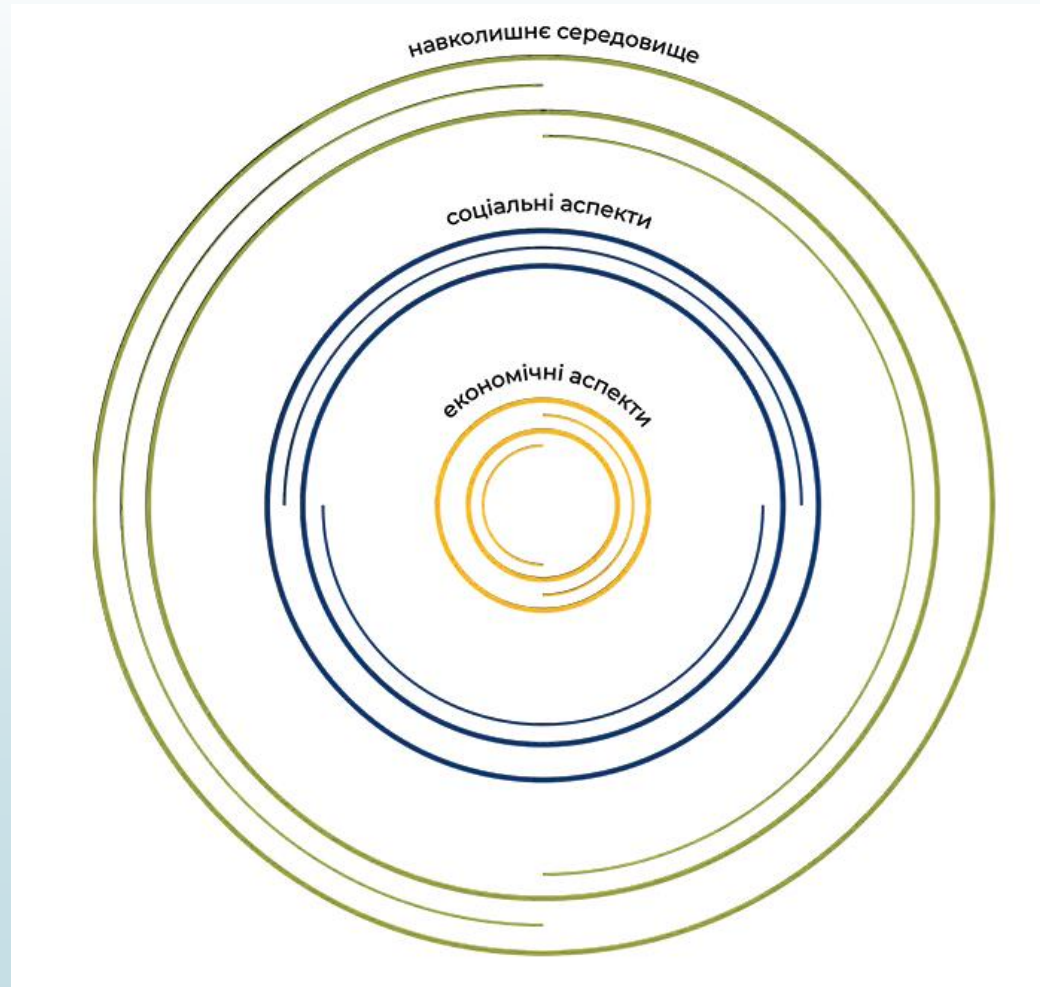

На підґрунті економічної моделі «Сталий розвиток» почали формуватися моделі:

- «Циклічна економіка»
- «Циркулярна економіка»
- «Інклюзивний економічний розвиток»
- Одночасно уряди та соціальні партнери у багатьох країнах почали приділяти дедалі більше уваги економічним моделям, переважно орієнтованим на людину – модель «Соціальна солідарна економіка»

Модель «Соціальна солідарна економіка»

Солідарна економіка вважається частиною соціальної економіки, а економічна модель отримала назву «Соціальна солідарна економіка»

Соціальна економіка

- В економічній теорії трактується як система господарювання, в основу якої закладене забезпечення соціально орієнтованого економічного зростання у взаємозв'язку з економічно орієнтованим соціальним розвитком.
- система соціально-економічних відносин, заснованих на різноманітні форм власності, свободі підприємництва, здоровій конкуренції за умов сильної соціальної політики, яка забезпечує гідний рівень життя населенню та гарантує його соціальний захист на підставі високого рівня розвитку економіки.
- зосереджена на задоволенні суспільних (тобто соціальних та/або екологічних) потреб, організовує господарську діяльність з урахуванням інтересів локальних спільнот через перерозподіл прибутку на користь захисту населення.
- Отже, в основі соціальної економіки лежить принцип досягнення певного соціального блага.

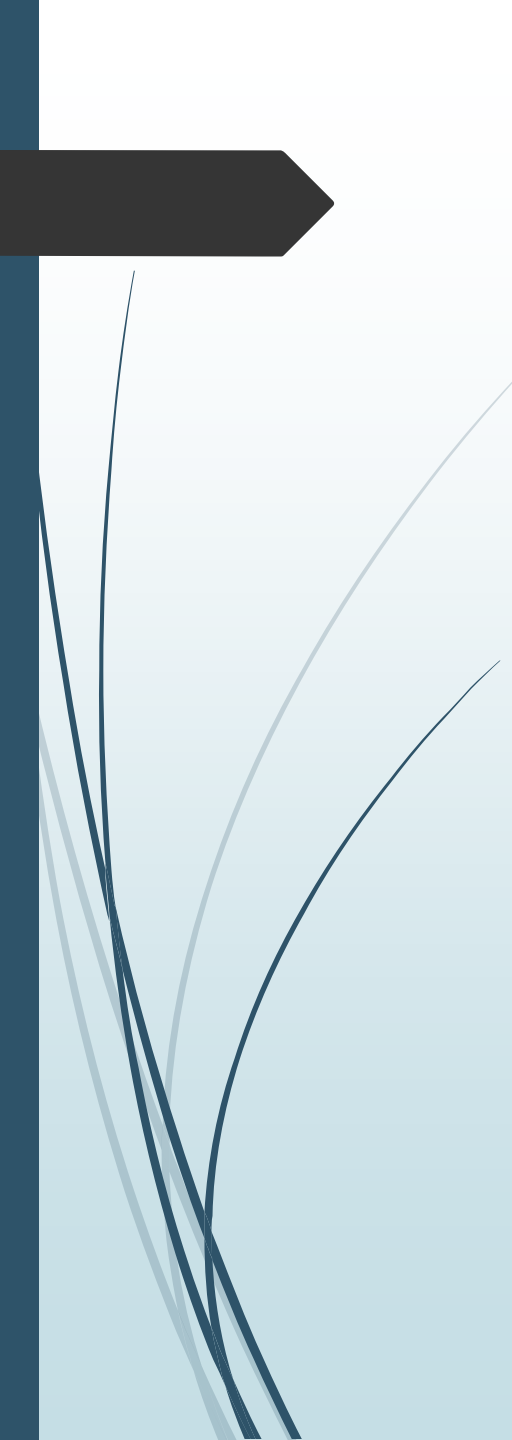
Солідарна економіка

це економічна і фінансова діяльність широкого кола суб'єктів, які поділяють цінності солідарності, спрямована на покращення якості життя в певному регіоні чи громаді або на вирішення їхніх нагальних проблем завдяки підтримці місцевого бізнесу та некомерційним заходам.

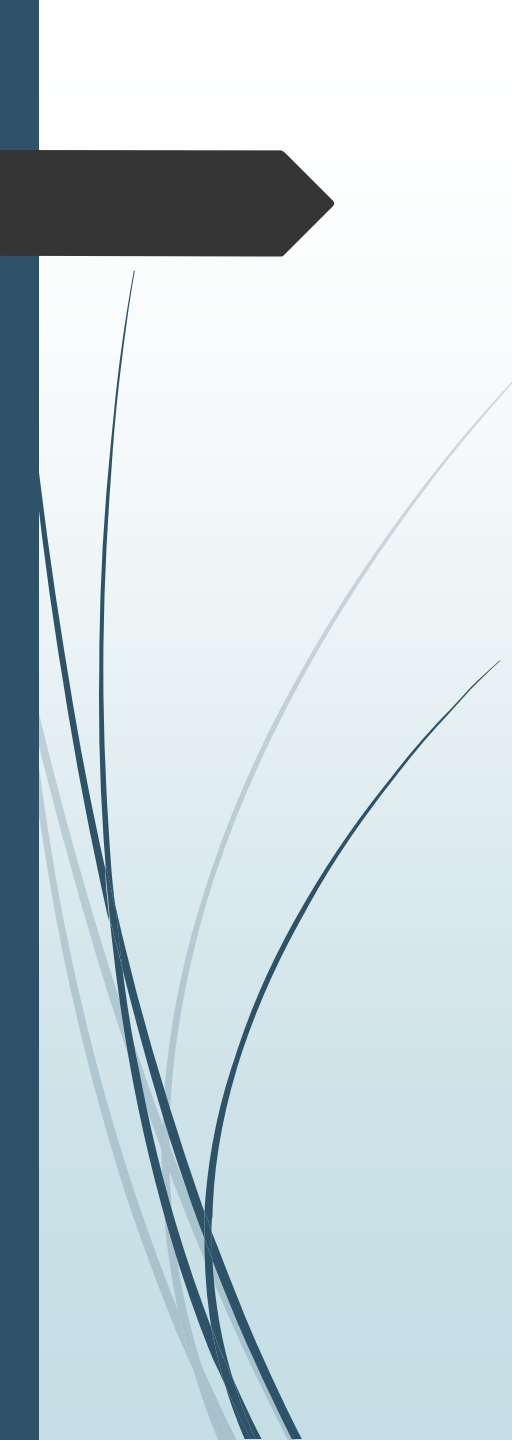
- Соціальна і солідарна економіка – це фактично незліченна безліч найрізноманітніших структур: громадські організації й асоціації, товариства взаємодопомоги, кооперативи, фонди та механізми соціально-професійної інтеграції тощо. Однак їх функціонування характеризується низкою загальних ознак:
 - ❑ спільне адміністративне і загальне управління;
 - ❑ обмеження розмірів прибутку заради таких цілей, як соціальні цінності, солідарність і співробітництво;
 - ❑ заборона на спекуляцію паями/акціями підприємства.

Фундаментальні цінності солідарності

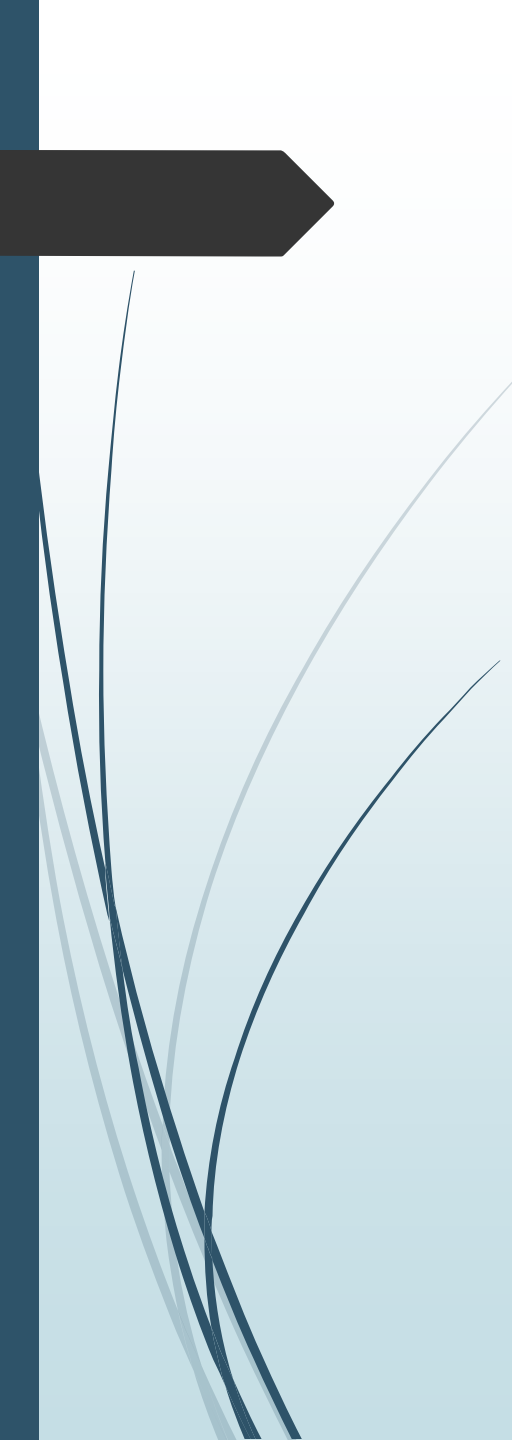

В основі солідарної економіки лежить принцип солідаризму, суть якого полягає у стратегії мобілізації соціуму на засадах спільних цінностей у період серйозних криз, загроз або проблем, які потребують нагального вирішення.

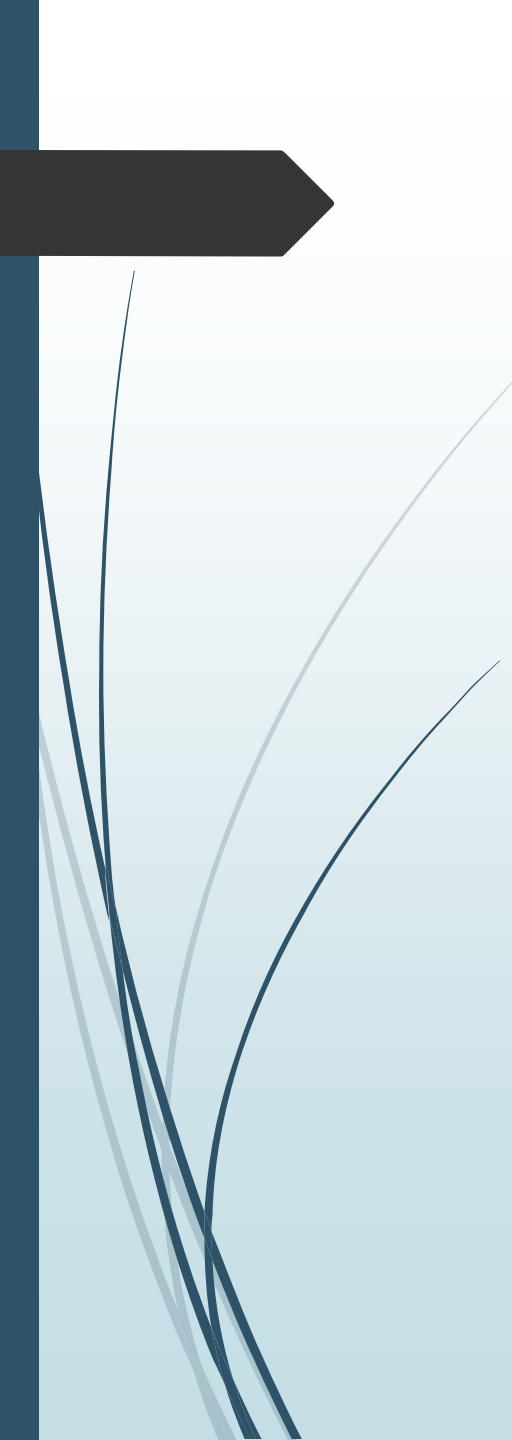

Концепція ССЕ досі перебуває на стадії розроблення, але вона швидко розвивається: поступово з'ясовується й коригується питання співвідношення соціальної та солідарної економіки і ССЕ вписується у законодавчо регламентовані норми багатьох країн, щоб допомогти процвітати цьому інноваційному типу економіки.

Головна мета Соціальної економіки

- забезпечення вільного розвитку людини, гідного рівня та якості життя кожного громадянина та населення країни в цілому.
- Зазвичай засобом досягнення такої мети виступає економіка, яка має динамічний розвиток на основі використання передових досягнень науки і техніки, а також людського потенціалу.
- Формування та розвиток СЕ відбувається за умов активної участі держави
- Основана СЕ на ідеології **права людини на працю** як єдиного джерела багатства.

Переважна більшість цивілізованих країн визначають свій статус як соціальні держави.

- Стаття 1 Конституції України проголошує, що Україна є суверенна та незалежна, демократична, **соціальна**, правова держава.
- У статті 3 Конституції України зазначається, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою **соціальною цінністю**.

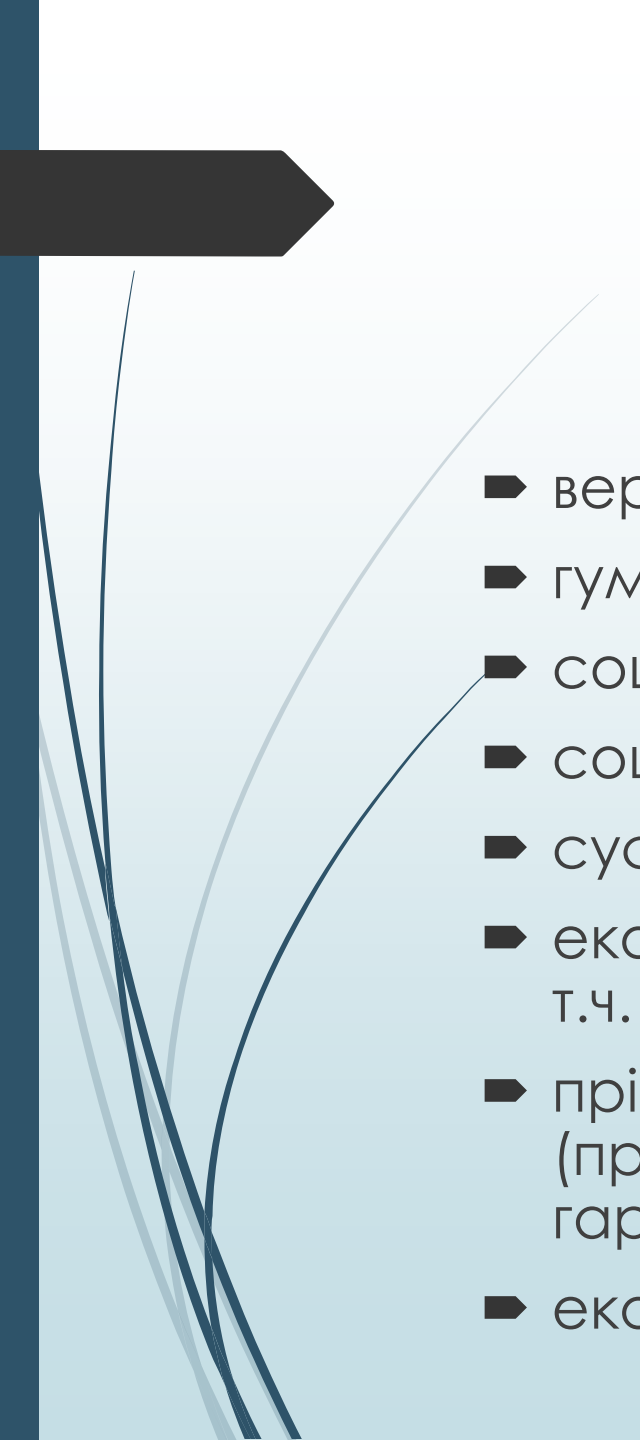
СЕ можна розглядати як економіку соціальної сфери

Соціальна сфера — це

сукупність галузей і видів діяльності, підприємств, закладів та установ, які мають забезпечити задоволення потреб людей у матеріальних благах, послугах, відтворенні роду, створити умови для співіснування і співпраці людей у суспільстві згідно з відпрацьованими законами і правилами з метою підвищення рівня і якості життя у суспільстві

- ринкові, або автономні галузі – торгівля, громадське харчування, побутове обслуговування, житлово-комунальне господарство, туризм, доходні об'єкти рекреаційного комплексу;
- неринкові, або бюджетні галузі – охорона здоров'я, освіта, наука, культура і спорт, об'єкти рекреаційного комплексу, що вимагають державного чи регіонального (місцевого) фінансового втручання

Основні принципи соціальної економіки

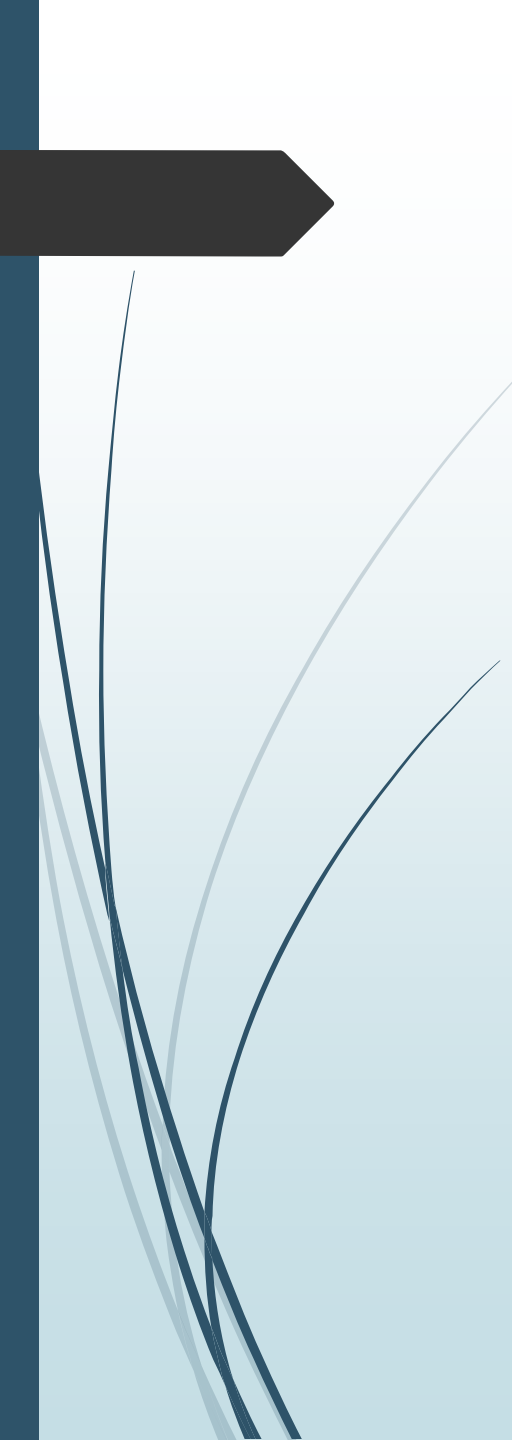
- верховенства права;
- гуманізму,
- соціальної справедливості та солідарності;
- соціального партнерства;
- суспільної доцільності;
- економічної ефективності (свободи економічної діяльності, у т.ч. підприємництва);
- пріоритетності держави у соціальному захисті населення (принцип соціального захисту та виконання соціальних гарантій),
- економічної самостійності місцевих органів влади тощо.

Функції соціальної економіки

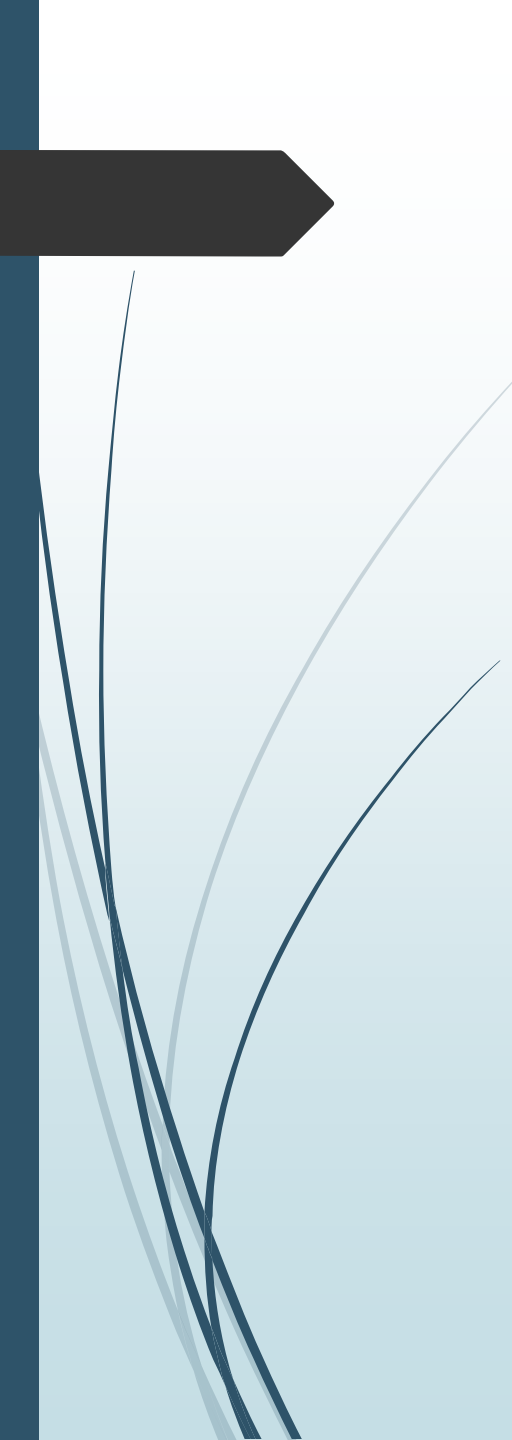
-
- Підтримувальна
 - Стимулююча
 - Інтеграційна
 - Інноваційна
 - Розподільча
 - Захисна
 - Компенсаційна

-
- Зазначені функції соціальної економіки здійснюються через значну кількість **державних соціальних механізмів**.
 - Ефективність реалізації соціальних функцій у значній мірі залежить від **рівня економічного розвитку суспільства**.

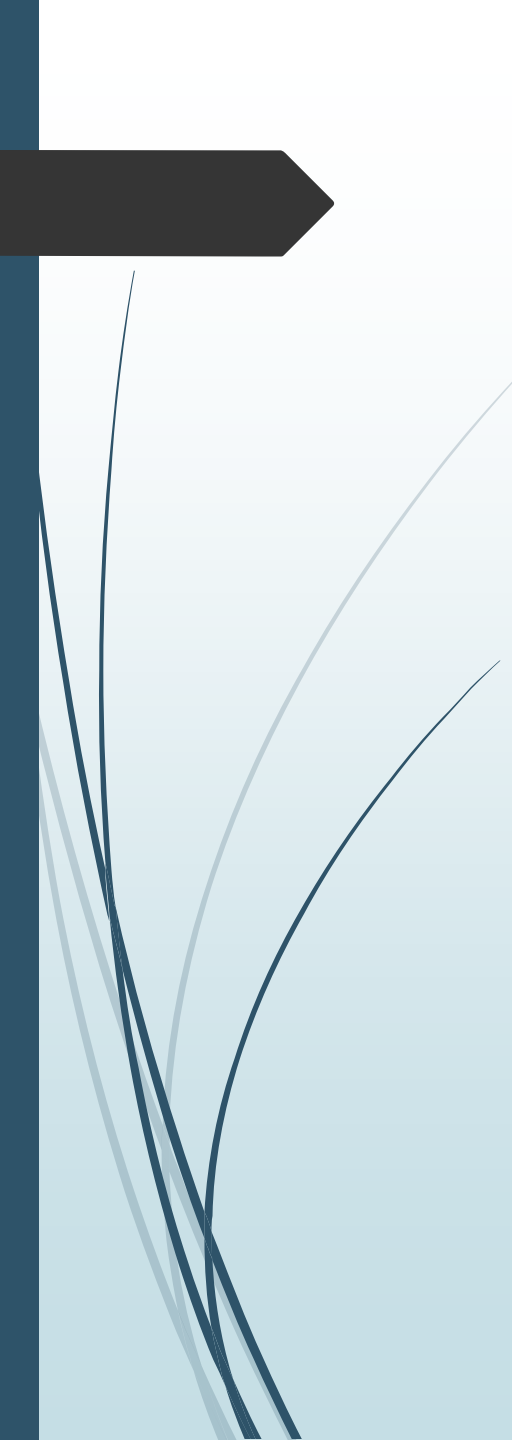
Соціалізація економічних відносин

- це процес якісних змін у суспільному стані, що характеризується його прогресивним рухом на основі підвищення ролі людини у виробництві, всебічне використання її здібностей і знань.

Стратегії інвестування в ССЕ

- Цільові тематичні інвестиції у сталий розвиток
- Позитивний скринінг
- Нормативний скринінг
- Відсіювання
- Інтеграція ESG-критеріїв у фінансовий аналіз
- Активізація власників акцій
- Інвестиції впливу

формами соціальних інвестицій можна вважати:

- інвестування у розвиток місцевої громади, створення кооперативів;
- благодійний капітал, який не передбачає (ефективної) фінансової віддачі;
- «терплячий капітал», який не передбачає швидкої та/або максимальної віддачі;
- капітал розвитку — інвестиції у становлення діяльності, розроблення продуктів, послуг або проєктів, які можуть стати джерелом прибутку;
- мікрокредитування соціальних підприємств, які зазнають труднощів з отриманням стандартних банківських продуктів;
- проміжний короткостроковий кредит, що покриває потреби до початку реалізації основної фінансової схеми;
- соціальні облігації.